

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนานะ พวดทุกวัน เรื่องเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดเป็นมนุษย์นี้บุญพาเกิด เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เวลาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนานี้ เราเจอประเพณีวัฒนธรรม เพราะคนโบราณ นี่คนโบราณของเรานับถือศาสนาพุทธ พอนับถือศาสนาพุทธ ตกผลึกเป็นประเพณีวัฒนธรรม พอเราเกิดมานี้เราเห็นประเพณีวัฒนธรรมว่า ชาวพุทธเป็นเท่านี้ ชาวพุทธเป็นอย่างนี้ ชาวพุทธเป็นอย่างนี้

พอชาวพุทธเป็นอย่างนี้ นี่เราถึงอยู่ในประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธ ทำบุญกุศลๆ ทำบุญกุศลเพราะว่าเสียสละทาน ทาน ศีล ภาวนา...ทาน ศีล ภาวนา การเสียสละทานเราเห็นได้ เราจับต้องได้ เราสัมผัสได้ นี่คือเรามีโอกาสได้กระทำได้ เราทำบุญกุศลขึ้นมาเพื่อบุญกุศลนะ เป็นอามิส ถ้าคนที่ทำบุญกุศล บุญกุศลนี้จะส่งเสริม ส่งเสริมเราเวลาตกทุกข์ได้ยาก เรามีความอึดอัดขัดข้องสิ่งใด บุญนี้จะเข้ามาส่งเสริม แต่ถ้าอกุศล อกุศลคือไม่ต้องทำอะไรเลย เวลาอึดอัดขัดข้องขึ้นมามันมีแต่ความอึดอั้น อึดอั้นนะ เราหาทางออกไม่ได้ หาทางออกไม่ได้เราก็เจ็บช้ำน้ำใจของเราอยู่คนเดียว แล้วเราก็บอกเราทำบุญทุกวัน เราทำบุญทุกวัน...นี่มันเป็นการเสียสละทาน

การเสียสละทานเป็นอามิส เป็นอามิสเพื่อให้เราได้มาฟังธรรม พอฟังธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัจธรรม โครแสดงก็แล้วแต่ ธรรมใน ๕,๐๐๐ ปีนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางธรรมวินัยนี้ไว้ สาวกสาวกจะได้ยินได้ฟังมา ประเพณีวัฒนธรรมที่เราทำกันอยู่นี้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ให้ภิกขาจาร ภิกษุให้เลี้ยงชีพด้วยปติแข็ง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาบิณฑบาตครั้งแรก เทวดาถวายบาตร ๔ ใบ อริยฐานให้เหลือใบเดียวแล้วออกบิณฑบาต เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทำสิ่งใดนะ จะเลี้ยงดูว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่อดีตกาลท่านทำอย่างไร ท่านทำอย่างไร ธรรมวินัยนี้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ พอวางไว้ ชาวพุทธนี้ เวลาเราเป็น

ชาวพุทธใช้ไหม เราเป็นด้วยสายเลือด เข้าขึ้นมาเราก็หุงหาอาหารขึ้นมา ข้าวปากหม้อใส่บาตร ใส่บาตรๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ เราบวชมาเป็นพระ เข้าขึ้นมาเราก็ภิกษาจารย์ เลี้ยงชีพไป เลี้ยงชีพ สิ่งนี้เป็นวัฒนธรรมประเพณี

เราทำบุญกุศลแล้วเรามาวัดมา เราฟังธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราศึกษา นี่ศึกษามาจากทฤษฎี จากตำราวางธรรมและวินัยนี้ไว้ เราเป็นสาวกสาวกะนั้นได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วตัวจริงมันอยู่ไหนละ ตัวจริงมันอยู่ไหน ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราจะค้นหาตัวจริงไป

ถ้าค้นหาตัวจริง เห็นไหม เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ตั้งสติขึ้นมา เรากำหนดบริกรรมขึ้นมา นี่เราทำเพื่ออะไร เราทำเพื่ออะไร? เราทำเพื่อหาใจเรา เราทำเพื่อหาใจเรา ไฟมันเกิดที่ไหน ไฟ เวลาเกิดนี้มันเกิดจากใจ แล้วเวลาไปดับ ไปหาดับกันที่ไหน เราไปหาดับไฟที่มันไม่ใช่ที่กำเนิด เราหาดับไฟที่เป็นเงาของมัน ควันไฟ ถัดน้ำดับที่ควันให้จะดับไฟๆ แต่กองไฟนั้นเราไม่เห็น กองไฟเราไม่เห็น

เห็นไหม เวลาเราเสียดทานขึ้นมา เสียดทานนี้อการทั้งนั้นแหละ เป็นอามิส เป็นประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมนี้เราทำบุญกุศลกัน เราว่าชาวพุทธมีเท่านี้หรือ ชาวพุทธนี้เครื่องหมายของชาวพุทธ กตัญญูทเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี แล้วความกตัญญูทเวทีมันมาจากไหนละ

เวลากตัญญูทเวที เห็นไหม ถ้าเราออกมาจากหัวใจ คูสิ เวลาเรารักพ่อรักแม่ของเรา นี่เรารักชาติตระกูลของเรา เราดูแลรักษา มันมาจากไหนละ? มันมาจากความรู้สึก มันมาจากหัวใจของเรา เห็นไหม กตัญญูทเวที ถ้ามันออกมาจากใจ มันทำด้วยน้ำใสใจจริง แต่เวลาเขาสร้างภาพกันๆ ว่าเป็นคนดีๆ นี่มันดีแต่ชื่อ มันดีแต่ชื่อ มันดีจริงหรือเปล่า เพราะหัวใจมันไม่ดีไป นี่เพราะเขาไม่เจอกองไฟของเขา เขาไม่เจอใจของเขา

เราทำบุญกุศลของเรา เราฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเป็นทฤษฎี สาวกสาวกะนั้นได้ยินได้ฟัง สาวกสาวกะนั้นได้ยินได้ฟัง เราได้ยินได้ฟังแล้วตัวจริงมันอยู่ไหนละ

เรากำหนดพุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา นี่เราหาใจของเรา ถ้าเราหาใจของเราเจอ เราหาใจของเราเจอ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันเป็นความมหัศจรรย์ เป็นความมหัศจรรย์ แต่นี่เราหาใจเราไม่เจอ

เห็นไหม เวลาควันไฟ เขาจุดไฟ สมัยโบราณเขารบกัน เขาส่งสัญญาณด้วยควันนะ มันจุดขึ้นมาเห็นควัน พอควันมันหายไป พอควันมันจางไปมันก็เหมือนอากาศธรรมดา นี่ก็เหมือนกัน เวลามันว่างๆ มันว่างๆ มันควันไฟ มันลอยไปในอากาศเราก็ไม่มีอะไรเลย แล้วเราจะได้สัญญาณอะไรล่ะ เห็นไหม เขาส่งสัญญาณมาว่าเข้าศึกมาแล้ว เขาจะรบ เข้าตีทางไหนก็ส่งสัญญาณมา เราได้ความรู้มาจากตรงนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทาน ศีล ภาวนา เวลาปฏิบัติไปมันมีมรรค ๘ คำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ก็จินตนาการนึกกันไป พอนึกกันไป นี่ควันไฟ แล้วมันได้สิ่งใดมา แต่ถ้าเราพุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิ เขาบอก “มันไม่เป็นประโยชน์อะไร มันทำขึ้นมาทำไม”...ถ้าเราจิตสงบเข้ามา เราจะหากองไฟของเราใจ เราจะดับไฟที่กองไฟนั้น ถ้าเราไม่เจอกองไฟนั้น เราไปดับไฟกันที่ไหน

ถ้าเราไปดับไฟ เราดับไฟแล้ว นี่ทำบุญกุศลแล้วมันยังร้อนอยู่ๆ นั่นมันควันไฟ อาการเขาส่งสัญญาณกันมา เราเป็นชาวพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมก็ส่งให้พวกเราขยันขันแข็งกัน ถ้าเราทำขยันขันแข็ง แล้วเราจะไปหาต้นเหตุมันอยู่ที่ไหน ต้นเหตุของควันไฟมันอยู่ที่ไหน ถ้าต้นเหตุของควันไฟ เห็นไหม นี่กำหนดพุทโธ

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ปฏิสนธิจิต ถ้าจิตนะ กำเนิด ๔ ถ้าไม่ปฏิสนธิในครรภ์ ในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ จิตมันเกิดมาจากไหน แล้วมนุษย์ที่นั่งกันอยู่ นี่เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ ก็นั่งอยู่นี่ไง แล้วขันธล่ะ? ขันธก็คือความรู้สึกนึกคิดใจ แล้วธาตุ ๔ ขันธ ๕ มันเกิดบนอะไรล่ะ? มันก็เกิดบนจิต นี่ปฏิสนธิจิตๆ ปฏิสนธิจิตมันละเอียดใช้ไหม แต่ในปัจจุบันนี้ นี่ควันไฟ มันเป็นควันไฟ

เพราะเรารับรู้ด้วยขันธ ๕ ด้วยขันธมาร มันมีเวรมีมารของมัน มันก็ต้องการแสวงหาตามแต่กิเลสมันจะบังคับบัญชา มันต้องการสิ่งใด จริตนิสัยของคน พันธุกรรมของจิตมันไม่เท่ากัน คนแสวงหากี่แล้วแต่ความชอบของตัวเอง บางคนชอบอย่างไร ปฏิบัติก็ยังชอบแนวทางต่างๆ ปฏิบัติไป ชอบแนวทางอย่างไร จริงไม่จริงยังไม่รู้นะ นี่สาวกสาวกจะได้ยินได้ฟัง

แล้วถ้าศาสนา ศาสดานี้เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาปฏิญาณตนกับปัญจวัคคีย์ “ถ้าไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ เตียนนี้รู้แล้ว เจียหลงฟัง” มีศาสดาอยู่องค์เดียวคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ นอกศาสดาทั้งหลายอื่น ๆ เขาไม่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ ถ้าปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นอย่างไรถึงเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์เป็นเพราะอะไร นี่เป็นเพราะอะไร

เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากันมา เป็นพราหมณ์ที่มีอายุมากกว่าด้วย คุณ อัญญา โทณทัตถุญะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคลอดมา เกิดมา เวลาพระเจ้าสุทโธทนะเอามาให้ดู “นี่ต้องเป็นพระพุทธรเจ้าอย่างเดียว เป็นพระพุทธรเจ้าอย่างเดียว” พราหมณ์องค์อื่นเขายังพยากรณ์เป็นสองนะ “ถ้าอยู่ทางโลกจะเป็นจักรพรรดิ ถ้าบวชแล้วจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเป็นศาสดา”

นี่ขนาดพยากรณ์แล้ว คือว่ามีอายุมากกว่า เห็นไหม แล้วสิ่งที่เวลาอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พฤติกรรม ๖ ปี เห็นมาหมดนะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำสิ่งใด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติแล้วไปฉันอาหารของนางสุชาดา มีความเห็นว่าจะออกไปทางโลก มกมาก แล้วจะตรัสรู้ได้อย่างไร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ว่าการ ถ้าเราเป็นพระอรหันต์ เป็นเพราะอะไร เป็นเพราะอะไรละ ก็อยู่มาด้วยกัน คนอยู่ด้วยกันมา ๖ ปี แล้วเป็นพราหมณ์ เป็นพราหมณ์ที่มีวิชาการ เพราะเขาศึกษาของเขามา แล้วบอกว่าเป็นพระอรหันต์นี่เป็นอย่างไร

นี่ถ้าบอกว่าเป็นพระอรหันต์ต้องบอกว่าเป็นอย่างไร ถ้าเป็นอย่างไร มีอะไรเป็นเหตุให้เป็นพระอรหันต์ ฉะนั้น เวลาแสดงธรรมซักๆ เห็นไหม นี่สังขญาณ กิจจญาณ สังขญาณที่ว่าญาณวงรอบ ๑๒ ถ้าไม่มีวงรอบ ๑๒ เราจะไม่มีปฏิญาณตนว่าเราเป็นพระอรหันต์ แล้วมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร นี่เกิดขึ้นมาก็แสดงธรรมซักๆ ใจ พอแสดงธรรมซักๆ ขึ้นมา เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นมา เพราะไม่เคยได้ยินได้ฟัง เห็นไหม จักรได้เคลื่อนแล้ว จักรได้เคลื่อนแล้วใครจะย้อนกลับอีกไม่ได้เลย

มันย้อนกลับไม่ได้ ๒ ชั้น ชั้นหนึ่งคือในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว แต่เวลาเทศน์ว่าการมาเป็นทฤษฎี เป็นสิ่งที่วางไว้กับ

โลกนี้ วางไว้กับสาวกสาวณะที่ได้ยินได้ฟัง ใครได้ยินได้ฟัง เห็นใหม่ คุณติ แม้แต่พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้ฟังครั้งแรกมีดวงตาเห็นธรรม เวลาคนฟังนี้เป็นพระโสดาบันขึ้นมาเลย

เราอ่าน เราท่อง เราดู เราแลกกันมาตลอด แต่เราไม่เห็นกองไฟของเราใจ คือจิตเราไม่สงบ พอจิตเราไม่สงบขึ้นมา เวลากำเนิด ๔ พอกำเนิด ๔ ขึ้นมา พอเรากำเนิดแล้วมีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ นี้สัญชาตญาณมันตายตัวของมันอยู่อย่างนั้น แต่เวลาเราทำความสงบของใจเข้ามา คัทเอาท์ ถ้าเราตัดไฟแล้ว เราจะซ่อมแซมไฟในบ้านเราได้ นี้ไฟมันมาปกติ ไปจับมันก็ช็อตนะ ใครไปจับไฟอย่างนั้นมันตายหมดแหละ แล้วเขาจะซ่อมไฟอย่างไร? เขามีคัทเอาท์ตัดไฟ ตัดไฟ แล้วเขาก็ซ่อมความชำรุดเสียหายของเขา แล้วเขาเปิดไฟ ไฟมันก็มา

พุทโธๆ นี้ตัด ตัดให้มันหยุดชะ ถ้ามันหยุดขึ้นมา นี้สัมมาสมาธิ ถ้ามันหยุดได้ เราหยุดได้ เราใช้ปัญญาคุณแลรักษา ซ่อมบำรุง ซ่อมบำรุงความเห็นผิดของเรา ซ่อมบำรุงสิ่งที่ชำรุดเสียหายใน ขันธ์ ๕ ของเราที่มันไปออกไปแสวงหา ไปยึดมันถือมันสิ่งใดนี้ซ่อมแซมมัน ถ้ามันซ่อมแซมได้ มันก็ซ่อมแซมได้

ทำไมถึงต้องทำความสงบ ถ้าไม่ทำความสงบ มันจะเป็นโลกีย์ปัญญาไง สัญชาตญาณที่มันเป็นอยู่อย่างนั้น มันเป็นอยู่อย่างนั้นมันเป็นเพราะอะไร คุณไฟมันมา ถ้าไปจับเข้าเมื่อไหร่มันก็ช็อตตาย

เวลาเราคิดถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นธรรม ตรีกในธรรมๆ มันก็มีกิเลส มันมีอนุสัยมา มันก็มีส่วนร่วมมา มันจะสะอาดบริสุทธิ์ไปได้ไหม มันจะเป็นมรรค ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม? มันไม่เป็น ไม่เป็นเพราะอะไร ไม่เป็นเพราะอวิชชา เพราะความไม่รู้ของเราที่บวกเข้าไปไง เพราะอวิชชา เพราะความเห็นของเรา ความโลกของเร ความอยากได้ของเรา ความจินตนาการของเรา ความปรารถนาของเรา แล้วก็ทำตามแรงปรารถนา อย่างนั้นนะ

แต่ถ้ามันตัดไฟแล้วนะ ตัดไฟคือไม่มีต้นหาความทะยานอยาก เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือกิเลสมันสงบตัวลง พอสงบตัวลงแล้วนะ นี้ตัดไฟแล้ว ซ่อมอะไรก็จะซ่อมชะ ทำอะไรให้มันเรียบร้อยชะ อะไรที่ตรงไหนมันชำรุดเสียหาย ซ่อมชะ พอซ่อมเสร็จแล้วเปิดไฟมา ไฟมันก็มา นี่เป็นบุคลาธิษฐาน

แต่เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้ว มันตัดขนาดไหนนะ ไฟมันก็คือมีไฟ นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันสงบแล้ว มันก็มีธาตุรู้ ธาตุรู้ ถ้าไอ้ออกมาไม่เป็น ซ่อมบำรุงไม่เป็น นี่จิตสงบแล้วๆ ที่ว่าว่างๆ ว่างๆ กันนะ ว่างๆ นี่มันปากพูด ปากพูดมันไม่ใช่ตัวจริง ถ้าตัวจริง มันเป็นความจริง ไฟนะ ถ้าเป็นช่างไฟนี่เขาจับได้ เขามีเครื่องมือของเขา เราไม่ใช่ช่างไฟนะ เราไปจับนี่ชื้อดทุกทีแหละ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา จิตสงบขึ้นมา มันต้องมีหลักมีเกณฑ์ มีเหตุมีผล มันรู้เหมือนช่างไฟนะ ช่างไฟเขารู้จักว่าไฟ เขามีเครื่องมือของเขา เขาแก้ไข เขาซ่อมบำรุงของเขา เขาไม่มีอันตรายเลยละ นี่ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันเป็นแบบนั้น มันเป็นแบบนั้น มันมีเหตุมีผล มีความรู้สึก มีผลประโยชน์ มีความสุข แต่ถ้ามันไม่ใช่ช่างไฟ อยากจะซ่อมกับเขา เห็นไหม ว่างๆ ว่างๆ จับไปก็ตายทุกที ไม่ตายก็ค้างเหลือง นี่ก็เหมือนกัน เวลามันว่างๆ ว่างๆ ทำอย่างไรต่อ ทำอย่างไร รับรู้อย่างไร ถ้ารับรู้อย่างไร

นี่เวลาเราเกิดมา เราเกิดมานี้ปฏิสนธิจิต เกิดมาถึงเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์เกิดมาพบพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนสั่งจะความจริง แต่ความเห็นของเรา ความรู้สึกของเรา แล้วเราก็จินตนาการของเรา แล้วเราปฏิบัติไปแล้ว เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดว่าอย่างนั้นถูกไหม? ถูก แต่ในเมื่อความจริงของเรายังไม่เกิดขึ้นมา มันก็คล้อยตามต้นหาความทะยานอยากของเรา คาคหาหมายของเราไป ผู้ใดปฏิบัติธรรมด้วยความคาดความหมายมันก็เป็นแบบนั้นแหละ

ถ้าผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สมควรแก่ธรรมนะ เวลาหลวงตา ครูบาอาจารย์ท่านจะบอกว่า เวลาเรากำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิต่างๆ ทำเหมือนคนโง่ที่สุดเลย นี่โลกนี้ไม่มี โลกนี้มีเรากับพุทโธเท่านั้น โลกมันจะแตกสลาย มันจะเป็นอย่างไร เรื่องของมัน แต่ถ้าว่าไม่ได้เราเป็นผู้มีปัญญา โลกจะแตก เราก็หลบก่อนไง เดียวมีปัญหาขึ้นมา เราก็จะหลีกหนีก่อนไง

นี่มันเข้าข้างตัวเองอยู่อย่างนี้ แล้วเวลาปฏิบัติมันก็ว่า “เลิกเถอะ เราปฏิบัติไปแล้ว ปฏิบัติไป ๑๐ ปี ๒๐ ปี ไม่เห็นสงบสักที สงสัยมันไม่มีจริง พระพุทธเจ้าพูดโกหกหรือเปล่าก็ไม่รู้ ถ้าปฏิบัติไปก็มีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาได้ พวกเราทำไม่ได้ พวกเราทำไม่ได้”

ถ้าพวกเราทำไม่ได้นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้าเราปฏิบัติไม่ได้ ทุกข์มันก็ต้องไม่มีสิ ทุกข์ของเรา เราต้องแก้ไขของเราได้สิ นี่สั่งจะมันมี

ใจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ในเมื่อที่ไหนมีทุกข์ การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อกำจัดมัน เพื่อครอบคลุมมันก่อน ล้อมกองไฟไว้ก่อน ดูแลไว้ก่อน อย่าให้กองไฟลามไปที่อื่น แล้วเราจะดับอย่างไร เราจะใช้สิ่งใด

คูสิ เขาดับด้วยน้ำ ดับด้วยสิ่งต่างๆ นี่เราก็ใช้ศีล สมาธิ ปัญญา จะแก้ไขอย่างไร จะดูแลอย่างไร ที่ไหนมันมีทุกข์ ที่ไหนมันมีแรงขับเคลื่อน ที่นั่นมีการแก้ไขได้ ที่นั่นมีการทำให้สะอาดได้

นี่ก็เหมือนกัน แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีทุกข์เหมือนกัน ที่นี้เดือดร้อนหนอ ที่นี้รุ่มวายหนอ มีปราสาท ๓ หลังจะขึ้นเป็นมหากษัตริย์อยู่แล้ว มันไม่ไหว ทิ้งมาเลย ยสะก็ปราสาท ๓ หลังเหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน เราประกอบสมาธิมาอาชีวะ ถ้ามันเป็นความทุกข์ก็เป็นความทุกข์ แต่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์ต้องมีชีวิต ในเมื่อสิ่งปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้เพื่อศึกษาขึ้นมาเพื่อให้ชีวิตนี้มีคุณค่าขึ้นมา มีคุณค่าขึ้นมาที่หัวใจนี้ หัวใจนี้มันได้สัมผัส ได้ความรู้ เห็นไหม

เกิดมาเป็นชาวพุทธแล้วไม่ให้ชาวพุทธเสียเปล่า เกิดมาเป็นชาวพุทธนี้ได้สัมผัส ได้ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่หัวใจเราไม่ได้สัมผัส ถ้าหัวใจได้สัมผัสขึ้นมา นี่เป็นชาวพุทธแท้ มันได้สัมผัสขึ้นมา มันเกิดมาไม่เสียชาติเกิดไง ถ้าไม่เสียชาติเกิดขึ้นมา มันสร้างอานาจาสนาบารมีของเรา ถ้าปฏิบัติไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ มันก็สร้างอานาจาสนา อานาจาสนาที่ไหน

สร้างอานาจาสนา ถ้าจิตใจมันไฝ่ดี มันคิดดี อานาจาสนาบารมี ใครพูดน้อยลงมันก็รู้เท่าทัน ใครพูดในทางสิ่งที่เป็นประโยชน์มันก็รู้เท่า ถ้าสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ขึ้นมา จิตใจนี้มันก็เปิดรับ นี่คนที่มียานาจาสนาอย่างนี้คือจิตใจมันเป็นสาธารณะ จิตใจไม่เห็นแก่ตัว จิตใจจะยอมรับสิ่งต่างๆ จิตใจจะมีสิ่งใดขึ้นมาแล้วมันจะแก้ไขของมัน แต่ถ้าคนไม่มีอานาจาสนา “เขาว่าเรา เขานินทาเรา เขาปรารภร่ายกับเรา” นี่มันไม่ยอมรับสิ่งใด ไม่เปิด ไม่เปิดเพื่อเอาประโยชน์กับใจดวงนั้น คนนี้ไม่มีอานาจาสนาบารมี

คนที่มียานาจาสนาบารมี สิ่งใดมานี้เปิดรับ จริงไม่จริงเรามีปัญญา เราแยกแยะได้ อะไรถูกอะไรผิด กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อแต่การประพฤติปฏิบัติของเรา เชื่อความจริงในหัวใจของเรา เราก็มีปัญญา เราก็มีหัวใจ เราก็คิดได้ แยกได้ ถ้าคนมียานาจาสนาอย่างนี้มันจะพัฒนาใจของเราขึ้นมา เห็นไหม

ถ้าเราปฏิบัติไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เราก็ปฏิบัติมาเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมี เพื่อให้จิตใจนี้มันได้เข้มแข็งขึ้นมา ให้จิตใจนี้มันได้แยกแยะขึ้นมา สิ่งใดเป็นประโยชน์ สิ่งใดไม่เป็นประโยชน์ ให้มันเกิดขึ้นมาในใจของเรา แล้วปฏิบัติขึ้นมา อริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายใน ทรัพย์ข้างนอกมันก็เป็นทรัพย์ที่แสวงหากันมา เป็นสาธารณะสมบัติที่เกื้อกูลกันได้ แต่ถ้าเป็นสังฆกรรม เห็นไหม นี่เราต้องหาเอง เราต้องปฏิบัติของเราเอง แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง

ฉะนั้น เราปฏิบัติของเรา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา มีค่ามากๆ เลยละ แต่มันมีค่านี้เป็นนามธรรม ถ้ามีค่าจริงๆ นะ แต่ถ้ามันเป็นวัตถุ นี่เป็นสาธารณะ เพราะทุกคนก็มีสิทธิหาได้ทุกๆ คนแหละ แต่ถ้าจิตมันสงบเข้ามานี้เป็นสมบัติส่วนตัว แล้วถ้ามันชำระกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปนี่สาธุ กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ซึ่งน้ำใจมาก สาธุเลย ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใครจะทำ ใครจะทำ

ขณะนี้มือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพยาน เป็นผู้ชี้ทาง เป็นคนฉลาดมากอยู่ มันยังแถมมันยังออกนอกกลุ่มนอกรทาง แล้วพอเราปลดเปลื้องจากความติด ปลดเปลื้องจากความออกนอกกลุ่มนอกรทางเข้ามา มันซาบซึ้งๆ เพราะทางจริงมันมี ทางที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้เราเดินตามไป มันมี มันซาบซึ้งๆ

เห็นไหม มันกัตถุญออกมาจากหัวใจ ไม่ใช่กัตถุญออกมาจากคำพูด ไม่ใช่กัตถุญออกมาจากกิริยา มันกัตถุญออกมาจากหัวใจ เป็นเครื่องหมายของคนดี เอวัง